

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
AUDITO KOMITETAS**

**SPRENDIMAS
DĖL LRT VEIKLOS AUDITO REZULTATŲ**

2025 m. gruodžio 17 d. Nr. 141-S-1
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetas,

vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo statuto 59¹ straipsniu;

apsvarstęs bei išsamiai įvertinęs Valstybės kontrolės 2025 m. spalio 31 d. ataskaitoje Nr. VAE- 10 „[Viešosios įstaigos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos veikla](#)“ (toliau – Ataskaita) pateiktus valstybinio audito rezultatus;

atkreipdamas dėmesį į tai, kad Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija (toliau – LRT) yra nepriklausoma viešoji įstaiga, kurios vienintelė savininkė yra valstybė, ir *pabrėždamas*, kad audituotu laikotarpiu LRT finansavimas iš valstybės biudžeto nuosekliai ir reikšmingai augo – nuo 53,8 mln. Eur 2021 m. iki 72,9 mln. Eur 2024 m., t. y. padidėjo 35,5 proc., o 2025 m. LRT skirta dar didesnė 79,6 mln. Eur suma (lyginant su 2021 m., ji didėjo beveik 48 proc.);

vertindamas tai, kad LRT veiklos tendencijos nėra gerėjančios, pavyzdžiui, Ataskaitos duomenimis LRT pasiekiamumas sumažėjo nuo 83,1 proc. iki 80,7 proc.; 2021–2024 m. Lietuvos gyventojų manymas, kad LRT dirba profesionaliai, nukrito nuo 91 proc. iki 87 proc.; pagal Lietuvos radijo ir televizijos komisijos [duomenis](#) (šaltinis – „Kantar“) apie nacionalinių televizijos kanalų auditoriją LRT transliuojamų programų auditorija 2021 m. siekė 15,2 proc., 2024 m. – 16,6 proc., t. y. per ketverius metus auditorijos dalis didėjo nežymiai – 1,4 proc. (tuo tarpu komercinių televizijų rodiklis 2024 m. siekė TV3 grupės – 20,2 proc., LNK grupės – 23,8 proc.);

manydamas, kad reikšmingas ir nuoseklus LRT biudžeto didėjimas iš esmės neturėjo įtakos LRT veiklos rezultatyvumui, o tai kelia pagrįstų abejonių dėl LRT veiklos efektyvumo, programų tinkamo sudarymo ir pirkimų modelio tinkamumo, gebėjimo užtikrinti visuomeninio transliuotojo misijos kokybišką įgyvendinimą, racionalų ir rezultatais grįstą viešųjų lėšų naudojimą;

akcentuodamas, kad LRT veiklai vykdyti ir pavestai ypatingai konstitucinei misijai įgyvendinti 2021–2025 m. iš valstybės biudžeto skirta reikšminga 325,5 mln. Eur suma, tuo tarpu Ataskaitoje auditoriai konstatavo ne vienerius metus besitęsiančius reikšmingus ir sisteminius LRT veiklos ir valdymo trūkumus, iš kurių esminiai dėl:

- a) nepasiektų strateginių tikslų ir neįgyvendintų veiklos rodiklių, t. y. 7 iš 71 veiklos rodiklių 2022–2024 m. įgyvendinti mažiau nei 90 proc. (pavyzdžiui, LRT atsparumo korupcijai lygio, auditorijos socialiniuose tinkluose augimo, jaunimo pritraukimo, išleistų lėšų ir pasiektų vartotojų santykio), taip pat nepasiektos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatyme (toliau – LRT įstatymas) numatytos asmenų su negalia dalyvumo užtikrinimo reikšmės, taigi, ne visos visuomenės grupės gavo ir gauna lygiavertę informaciją;
- b) valstybės nekilnojamojo turto naudojimo nesilaikant teisės aktų nuostatų, nes jai perduotu nekilnojamoju turtu LRT naudojasi neturėdama tam teisinio pagrindo, o dalis šio turto nuomojama tretiesiems asmenims;
- c) netinkamai vykdytų pirkimų, nes 2024 m. 89 proc. programų pirkimų (vertė 12,7 mln. Eur) vykdyta neskelbiamos apklausos būdu kreipiantis tik į konkretų tiekėją, 2021–2024 m. pirkimuose nustatytos neatitiktys visuose (100 proc.) auditorių atsirinktų 12 programų pirkimų (vertė 20,9 mln. Eur) ir 4 (iš 12) viešuosiuose pirkimuose (vertė 3,7 mln. Eur). Auditoriai konstatavo neatitiktis dėl: konkurencijos ribojimo (buvo dirbtinai ribojama konkurencija ir neatitiko Viešųjų pirkimų tarnybos tvirtinamos metodikos nuostatų), interesų nedeklaravimo, netinkamai išspręsto interesų konflikto, nepagrįstai atmestų tiekėjų siūlymų, neteisėto laimėtojų nustatymo, vertinimo kriterijų trūkumo atsirenkant tiekėjus, pasirinkto netinkamo pirkimo būdo (nepagrįstai taikant išimtį), netinkamo pirkimų dokumentavimo, funkcijų neatskyrimo pirkimų procesuose ir kt., kas vertintina kaip netinkamai veikianti LRT vidaus kontrolės sistema, kuri neužtikrina efektyvios pirkimų valdysenos bei vidaus kontrolei keliamų tikslų pirkimų srityje, tarp jų ir patikimo finansų valdymo principo;
- d) išimčių taikymo priimant LRT darbuotojus į darbą, nes 38 proc. 2024 m. priimtų nuolatinių darbuotojų nebuvo taikyta atranka, t. y. jie priimti į darbą taikant išimtis, be to, atrankos procesas nebuvo dokumentuojamas, o tai neužtikrina skaidrumo ir duomenų atsekamumo;
- e) autorinių ir paslaugų teikimo (su asmenimis, turinčiais individualios veiklos pažymėjimus) sudarymo, nes nustatyta, kad 2021–2024 m. etatiniams LRT darbuotojams autorinėmis sutartimis yra pavesti atlikti darbai, numatyti šių darbuotojų pareigybių aprašymuose (11 proc. nuo auditorių patikrintų sutarčių), su tais pačiais fiziniais asmenimis pasirašomos ilgalaikės autorinės (68 proc. nuo auditorių patikrintų sutarčių) ir (ar) paslaugų teikimo sutartys (92 proc. nuo auditorių patikrintų sutarčių), turinčios darbo santykių požymių, o tokia sudaromų sutarčių sisteminga praktika neatitinka įstatymų reikalavimų, kelia pagrįstą abejonių dėl mokestinių prievolių tinkamo vykdymo, eliminuoja galimybę darbuotojams gauti darbdavio siūlomas naudas ir pilnas socialines garantijas (pavyzdžiui, kasmetines

atostogas), darbuotojui neužtikrina stabilumo ir sudaro prielaidas darbdavio galios demonstravimui prieš darbuotojus;

- f) mokesčių įstatymų pažeidimų, nes LRT darbuotojų gauta nauda, kai jie nemokamai įkrauna asmeninius elektromobilius darbdavio sąskaita, laikytina pajamomis, gautomis natūra, tačiau šios naudos LRT neįvertino ir neapskaitė teisės aktuose nustatyta tvarka;

pažymėdamas, kad netinkamą LRT generalinio direktoriaus veikimą, neefektyvų rizikų valdymą bei nesavalaikį reagavimą į LRT veiklos neatitikimus teisės aktų reikalavimams patvirtina ir tai, kad auditoriai nustatė ir daugiau trūkumų, kuriuos LRT pradėjo šalinti tik atliekamo audito metu 2025 m. Be kita ko, nebuvo užtikrinta tinkama LRT vidaus kontrolė, už kurios sukūrimą, įgyvendinimą ir tobulinimą pagal Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo 7 straipsnio 2 dalį yra atsakingas viešojo juridinio asmens vadovas;

pabrėždamas, kad Ataskaitoje nurodytiems trūkumams įtakos galėjo turėti ir tai, kad šiuo metu nepakankamai išgrynintos ir atskirtos funkcijos bei atsakomybės tarp aukščiausiojo LRT kolegialaus organo – LRT Tarybos, vykdančios LRT valdymo ir priežiūros funkcijas, ir LRT generalinio direktoriaus, kuris yra atsakingas už LRT veiklą, jai vadovauja ir atstovauja;

atsižvelgdamas į tai, kad audituojamu laikotarpiu auditoriai, vadovaudamiesi profesiniu sprendimu, detalesnei analizei atrinkę ir įvertinę tik mažą dalį LRT sudarytų autoriinių, paslaugų teikimo sutarčių (atitinkamai 0,9 proc. autoriinių ir 2,6 proc. paslaugų) ir pirkimų, todėl tikslingas kitų atsakingų institucijų, t. y. Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos, Specialiųjų tyrimų tarnybos, Viešųjų pirkimų tarnybos, Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įsitraukimas platesniam vertinimui atlikti;

akcentuodamas, kad Ataskaitoje konstatuotų faktų visuma ir sistemiškumas rodo, kad LRT veikloje stokojama skaidrumo, viešumo, atskaitomybės ir efektyvumo, nors Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo 3 straipsnio 1 dalis įpareigoja LRT savo veiklą grįsti pagarbos žmogui ir valstybei, teisėtumo, nešališkumo, atskaitomybės, skaidrumo, efektyvumo, demokratijos, objektyvumo, politinio neutralumo, nepriklausomumo ir kitais teisinės valstybės principais;

vertindamas, kad Ataskaitoje konstatuotų pažeidimų ir trūkumų šalinimui numatyti terminai yra per ilgi, nes kai kurias audito rekomendacijas planuojama baigti įgyvendinti tik po dviejų metų, t. y. 2027 m. liepos ir gruodžio mėn.;

n u s p r e n d ž i a:

1. Akcentuodamas, kad LRT vidaus kontrolė Ataskaitoje konstatuotais atitinkamais atvejais veikė netinkamai, nustatytos neatitiktys 67 proc. auditorių patikrintų LRT vykdytų pirkimų, 89 proc. programų pirkimų vykdyta neskelbiamos apklausos būdu kreipiantis tik į konkretų tiekėją, valstybės nekilnojamuoju turtu naudojamosi neturint tam teisinio pagrindo, pasiekti ne visi strateginiai LRT tikslai,

įgyvendinti ne visi veiklos rodikliai, be atrankos priimti 38 proc. LRT darbuotojų, etatiniams LRT darbuotojams autorinėmis sutartimis pavesti atlikti darbai, numatyti šių darbuotojų pareigybių aprašymuose, su tais pačiais fiziniais asmenimis pasirašytos ilgalaikės autorinės ir (ar) paslaugų teikimo sutartys, galinčios turėti darbo santykių požymių, be kita ko, LRT darbuotojų atrankos procesas, kaip nurodyta Specialiųjų tyrimų tarnybos 2025 m. lapkričio 21 d. [antikorupcinio vertinimo išvadoje](#) dėl LRT personalo paiešką, atranką ir įdarbinimą reglamentuojančių teisės aktų (toliau – Antikorupcinio vertinimo išvada), didina favoritizmo, protekcionizmo, pareigybės „pritaikymo“ konkrečiam asmeniui riziką ir yra ydingas antikorupcinio požiūriu, o šie ir kiti Ataskaitoje konstatuoti trūkumai tęsėsi ne vienerius metus ir galimai lėmė neigiamas pasekmes LRT veiklai ir reputacijai bei sudarė prielaidas LRT veiklos skaidrumo ir viešumo ribojimams, bei remdamasis išdėstytomis aplinkybėmis ir nurodytais motyvais, *prašyti LRT Tarybos įvertinti, ar LRT generalinė direktorė audituojamu laikotarpiu savo pareigas vykdė tinkamai, laikėsi teisės aktuose nustatytų reikalavimų ir toliau gali eiti pareigas.*

2. Pabrėždamas poreikį stiprinti LRT Tarybos vykdomą LRT veiklos priežiūrą, *Audito komiteto iniciatyva parengti ir Seimui pateikti LRT įstatymo pakeitimo projektą, jame numatant nuostatas, stiprinančias LRT Tarybos administracinę ir finansinę nepriklausomumą ir kt.*

3. Matydamas būtinybę sparčiau spręsti Ataskaitoje konstatuotas ir aukščiau išdėstytas LRT veiklos problemas, *raginti Lietuvos Respublikos Vyriausybę, Kultūros ministeriją, LRT administraciją, LRT Tarybą nedelsti ir per 2026 m. įgyvendinti visas Ataskaitoje pateiktas rekomendacijas bei iki 2026 m. gegužės 8 d. informuoti Komitetus apie šio prašymo įgyvendinimo eigą.*

4. Atsižvelgdamas į tai, kad LRT auditas apėmė tik nedidelę dalį atsirinktų atvejų dėl įstaigoje sudaromų autorinių sutarčių, viešųjų ir programų pirkimų, todėl tikėtina, kad faktinė ir reali situacija bei galimas pažeidimų ir neatitikimų mastas gali būti ženkliai didesnis, taip pat pabrėždamas Ataskaitoje konstatuotus faktus:

4.1. Kai autorinėmis sutartimis LRT darbuotojams pavestos funkcijos, numatytos jų pareigybėse, su tais pačiais fiziniais asmenimis pasirašytos ilgalaikės autorinės ir paslaugų teikimo sutartys, turinčios darbo santykių požymių, *prašyti:*

- a) *Valstybinės darbo inspekcijos atlikti patikrinimą, įvertinant, ar LRT sudarytos autorinės ir paslaugų teikimo sutartys atitiko teisės aktų reikalavimus ir nesudarė galimybių piktnaudžiauti netipinėmis darbo santykių formomis, taip pat nesudarė galimybių darbdavio galios demonstravimui prieš darbuotoją (pavyzdžiui, psichologinis smurtas darbe);*
- b) *Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos atlikti LRT mokestinį tyrimą / patikrinimą įvertinant, ar autorių ir kitų asmenų pagal su LRT sudarytas autorines ir paslaugų teikimo sutartis šiai įstaigai teikiamos paslaugos neturi darbo santykiams būdingų požymių, dėl ko šių subjektų iš LRT gaunamas atlygis turėtų būti apmokestinamas kaip su darbo*

santykiais susijusios pajamos, taip pat įvertinti kitas naudas, kurias iš LRT gauna šios įstaigos darbuotojai (pavyzdžiui, asmeninių elektromobilių įkrovimas LRT sąskaita ar kt.).

4.2. Dėl Valstybės kontrolės nustatytų didelės reikšmės trūkumų pirkimų srityje, kai pasirinktas netinkamas pirkimo būdas (nepagrįstai taikant išimtį), nereglamentuota, koku pagrindu atsirenkami tiekėjai, kurie kviečiami į derybas, atmesti tiekėjų pasiūlymai po ekspertų vertinimo, išrinktas pasiūlymas, kuris neatitiko pirkimo dokumentų nustatytų sąlygų, pavėluotai pateikti pasiūlymai nebuvo atmetami, netinkamai išspręstas interesų konfliktas ir kiti Ataskaitoje įvardinti vidutinės ir mažos reikšmės neatitikimai, kuriuos lėmė LRT administracijos netinkamas pasirengimas pirkimams, jų organizavimas, atlikimas ir priežiūra, taip pat dėl auditorių konstatuotų faktų ir aplinkybių visumos dėl netinkamo pirkimų vykdymo ir kontrolės, kas kelia pagrįstų abejonių, ar kituose Valstybės kontrolės nevertintuose pirkimuose nėra neteisėtų lėšų panaudojimo, konkurencijos ribojimo, interesų nedeclaravimo, pirkimus atliekančių darbuotojų įgaliojimų viršijimo ir kitų atvejų, vykdančių programų ir viešuosius pirkimus, kas kelia pagrįstų įtarimų dėl galimai padarytų nusikalstamų veikų, *prašyti*:

- a) *Specialiųjų tyrimų tarnybos* vertinti Valstybės kontrolės nevertintus 2021–2024 m. laikotarpiu LRT vykdytus pirkimus dėl galimų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų, be kita ko, ypatingą dėmesį skiriant klausimui, ar nebuvo perkama iš tiekėjų, susijusių su LRT etatiniais darbuotojais, su jais susijusiais asmenimis, buvusiais darbuotojais ar kitais ryšiais su LRT susijusiais tiekėjais, taip pat nustatant, kas yra galutinis naudos gavėjas;
- b) *Specialiųjų tyrimų tarnybos* įvertinti, ar nėra pagrindo pradėti ikiteisminį tyrimą dėl LRT vykdytų pirkimų iš UAB „Hannu Pro Vilnius“, Audito komiteto svarstymų metu paaiškęjus, kad šio tiekėjo metiniai pardavimai LRT 2021–2025 m. siekė nuo 87 iki 100 proc. visų tiekėjo vykdytų pardavimų (bendra pardavimų suma 3,6 mln. Eur), įvertinti ar tiekėjas nėra susijęs su LRT atsakingais darbuotojais ir kaip šios išdėstytos aplinkybės atitinka konkurencines sąlygas;
- c) *Viešųjų pirkimų tarnybos* sistemiškai įvertinti LRT viešųjų pirkimų valdyseną, apimančią pirkimų organizavimą ir vidaus kontrolę, atlikti pirkimų vertinimą, ypatingą dėmesį skiriant nekonkurencingoms viešųjų pirkimų procedūroms, esant poreikiui pasitelkti Konkurencijos tarybą;
- d) *Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos* įvertinti, ar 2021–2025 m. atitinkami LRT darbuotojai, tarp jų vadovai ir pirkimuose dalyvavę / dalyvaujantys asmenys, privalėję deklaruoti interesus, tinkamai ir laiku vykdė / vykdo šią prievolę, laikantis Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo reikalavimų.

5. *Prašyti Valstybinės darbo inspekcijos, Valstybinės mokesčių inspekcijos, Specialiųjų tyrimų tarnybos, Viešųjų pirkimų tarnybos, Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos* iki 2026 m. kovo 20 d. informuoti Komitetus atitinkamai apie šio Sprendimo 4.1 ir 4.2 punktų įgyvendinimo eigą.

6. Pabrėždamas reikalingumą stiprinti LRT vidaus kontrolę, šios įstaigos veiklos skaidrumą ir viešumą, sudarant galimybes visuomenei išsamiau susipažinti su nacionalinio transliuotojo veikla, *prašyti LRT administracijos* parengti veiksmų planus, skirtus:

6.1. Pirkimų vidaus kontrolei stiprinti, užtikrinant, kad pagal Ataskaitoje pateiktą rekomendaciją, tikslinant ar atnaujinant pirkimų vidaus kontrolės taisykles ir susijusius vidaus teisės aktus, būtų konsultuojamasi su Viešųjų pirkimų tarnyba;

6.2. Personalo valdymo politikos vidaus kontrolei stiprinti, numatant, kad:

a) informacija apie planuojamas personalo atrankas viešinama, o atrankos etapai dokumentuojami ir fiksuojami LRT naudojamose informacinėse sistemoje;

b) LRT interneto puslapyje skelbiamos Personalo paieškos, atrankos ir įdarbinimo gairės, Atlygio politika bei detalesnė informacija apie LRT darbuotojų darbo užmokestį.

6.3. Sudaromų autorinių ir paslaugų teikimo sutarčių vidaus kontrolei stiprinti, numatant, kad:

a) LRT sudarytos autorinės ir paslaugų teikimo sutartys (detalizuojant jų trukmę, vertę, darbų pobūdį ir kt.) fiksuojamos atskirame autorinių ir paslaugų teikimo sutarčių registre;

b) ne rečiau kaip vieną kartą per metus LRT Tarybai teikiama detali ataskaita apie autorinių ir paslaugų teikimo sutarčių apimtį, sutartis su etatiniais darbuotojais ir kt.

7. *Prašyti LRT administracijos* iki 2026 m. kovo 20 d. informuoti Komitetus apie šio Sprendimo 6.1–6.3 punktų įgyvendinimo eigą.

8. Atsižvelgdamas į tai, kad LRT naudojamas nekilnojamasis turtas nėra tinkamai įteisintas, nes nėra sudaryta šio turto patikėjimo sutartis, taip pat į tai, kad dalis šio turto nuomojama tretiesiems asmenims:

8.1. *Prašyti Vyriausybės* nedelsiant priimti sprendimą dėl šiuo metu LRT naudojamo turto perdavimo šiai įstaigai pagal patikėjimo sutartį;

8.2. *Siūlyti LRT Tarybai ir LRT administracijai* įvertinti galimybę perduoti nenaudojamas patalpas valstybės įmonei Turto bankui.

9. *Prašyti Vyriausybės, LRT Tarybos ir LRT administracijos* iki 2026 m. kovo 20 d. informuoti Komitetus apie šio Sprendimo 8.1–8.2 punktų įgyvendinimo eigą.

10. Atkreipdamas dėmesį į tai, kad LRT nuo 2018 m. yra pradėjusi naujojo pastato projektavimo procesą (išlaidos projektavimo darbams sudaro 402,2 tūkst. Eur), preliminarai LRT naujojo pastato statybos projekto kaina išaugo beveik dvigubai (nuo 47,5 mln. Eur 2019 m. iki 84 mln. Eur 2025 m.), taip pat į tai, kad sprendimų dėl LRT naujojo pastato projekto įgyvendinimo būdo, laiko ir finansavimo šaltinių nėra priimta, pabrėždamas lėšų poreikį šalies gynybai finansuoti, *raginti LRT Tarybą* atidėti naujojo pastato statybą vėlesniam laikotarpiui bei iki 2026 m. kovo 20 d. informuoti Komitetus apie priimtus sprendimus.

11. Akcentuodamas, kad išlaidos teisinėms paslaugoms (2024 m. – 235,9 tūkst. Eur, už 2025 m. tris ketv. – 104,1 tūkst. Eur) ir veiklos viešinimui (2024 m. – 264,2 tūkst. Eur, už 2025 m. tris ketv. – 23,4 tūkst. Eur) yra reikšmingos, nors LRT savo struktūroje turi atitinkamus padalinius šioms funkcijoms atlikti (Teisės ir vindikacijos skyrių, Komunikacijos ir rinkodaros departamentą), tačiau audituojamu laikotarpiu buvo perkamos teisinės paslaugos motyvuojant žmogiškųjų išteklių ir specifinių teisinių kompetencijų trūkumu, taip pat teisininkų paslaugomis naudotasi ne tik sudėtingais ir specifiniais atvejais, bet ir bendraisiais LRT veiklos klausimais, o 2021–2024 m. LRT atlikta visuomenės grupių apklausa kainavo beveik 1 mln. Eur, *raginti LRT administraciją* stiprinti reikalingas *in-house* teisininkų kompetencijas, o išlaidų veiklos viešinimui iš viso atsisakyti bei iki 2026 m. kovo 20 d. informuoti Komitetus apie priimtus sprendimus.

12. Siekdamas užtikrinti Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatyme įtvirtintų principų ir nacionaliniam transliuotojui pavestos misijos įgyvendinimą, didinti LRT veiklos viešumą, skaidrumą ir atvirumą visuomenei, *prašyti LRT Tarybos* įvertinti, ar LRT interneto svetainėje skelbiama informacija užtikrina LRT atvirumą, suteikia galimybę visuomenei suprasti LRT, kaip visuomeninio transliuotojo, misiją, jos veiklą, priimamus sprendimus, jų pagrindimą (tarp jų transliuojamų laidų / programų atranką, faktinę jų kainą, žiūrimumo reitingus, LRT resursų (salės, įrangos ir kt.) kainas ir pan.) bei iki 2026 m. kovo 20 d. informuoti Komitetus apie šio vertinimo rezultatus ir priimtus sprendimus.

13. Vykdyti tęstinę Ataskaitoje pateiktą rekomendacijų ir šio Sprendimo įgyvendinimo parlamentinę kontrolę.

Komiteto pirmininkas

Artūras Skardžius